

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.11/196-342 / 2504

Ankara

3 / 6 / 1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulu'nca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Bülent ECEVİT
Başbakan

Eki :
Liste

T.C.M.M. BAŞKANLIĞI	
Tali Kom.	- Adalet
Esas Kom.	Dışişleri
Tarih	17.6.1999-1/370
K. Md.	K.D.Eşk.
B.ŞKAN	M. Bulut

1/873

Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Veçhelerine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.11/101-1457 / 636

Ankara

5 / 2 / 1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

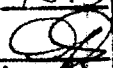
Dışişleri Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 15/1/1999 tarihinde kararlaştırılan "Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Veçhelerine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent ECEVİT
Başbakan

Eki _____ :
1- Kanun Tasarısı
2- Gerekçe

T.B.M.M. BAŞKANLIĞI	
Tali kom.	Adalet
E . . .	Dışişleri
Tarih	9.2.1999 1/873
K. M. L.	 . . .
BAŞKAN	Hikmetiye

GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti Lahey Büyükelçisi tarafından 21 Ocak 1998 tarihinde imzalanan "25 Ekim 1980 tarihli Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yönlerine İlişkin Lahey Sözleşmesi", çocuğun haksız olarak bir devletten diğerine götürülmesi veya alıkonulmasının zararlı etkilerinden uluslararası planda korunması ve çocuğun derhal mutad meskeninin bulunduğu ülkeye geri dönüşünü temin etmek için usuller koymak ve velayet ve şahsi ilişki kurma hakkının korunmasını sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Sözleşme velayete ait kararlarda ki en önemli unsurun çocuğun menfaati olduğu noktasından hareket etmekte ve bu suretle taraf ülkeden bir taraf ülkeye haksız olarak götürülen veya alıkonulan çocuğun velayet hakkına sahip kişiye teslimini ve şahsi ilişki kurulmasını sağlamayı öngörmektedir. Sözleşme konuyu özel hukuka ilişkin boyutları ile ele almakta, cezai nitelikte herhangi bir müeyyide getirmemektedir.

Sözleşme hukuka aykırı olarak görülen ve alıkonulan çocuğun yerini belirlemek, çocuğun gönüllü olarak verilmesini ve anlaşarak bir çözüm bulunmasını sağlamak, çocuğun ve ilgili tarafların yeni tehlikelerden korunması için gerekli geçici tedbirleri almak, şahsi ilişki kurma hakkının icrası için gerekli düzenlemeleri yapmak ve çocuğun dönüşünü sağlamak için idari veya adli işlemleri başlatmak, üzere gerekli tedbirleri alma görevinin verildiği bir merkezî makamın (central authority) tayinini gerekli kılmaktadır.

Sözleşmenin 3.maddesinde, çocuğun bir akit devlet ülkesinden diğer bir akit devlet ülkesine kaçırılması veya götürüldüğü akit devlet ülkesinde alıkonulmasında "mutad mesken" (habitual residence) kavramı esas alınmıştır.

Mutad mesken kavramının son zamanlarda bir bağlanma noktası olarak gittikçe daha yaygın bir şekilde kullanılmaya başlandığı, ülke sınırlarının daha çok aşıldığı durumlarda ve dolayısıyla milletlerarası özel hukuk ilişkilerinin çoğaldığı ülkelerde tabiyet prensibinden uzaklaşma eğiliminin mevcut olduğu bir gerçektir. 2675 sayılı Türk Milletelerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanunda, bu trende uygun olarak, vesayet ve hacir, evlenme ve ayrılık gibi konularda "mutad mesken" kavramına yer verilmiştir. Çocuğun yüksek yararı (best interest) açısından bakıldığında, fiili olarak yaşadığı yer hukukunun uyumsuzluklarda uygulanmasında isabet bulunmaktadır. Bunun yanında 3.maddede fiili bir tanımlama mevcut olup, iç hukuk kurallarımızın uygulanmasını da engellemektedir.

Sözleşmenin 17.maddesine göre, çocuğun velayeti ile ilgili olarak talepte bulunulan devletin mahkemesince verilmiş bir kararın bulunması halinde dahi diğer akit devlet mahkemesince verilen velayet kararının uygulanması söz konusu olabilecektir. Bununla birlikte, aynı madde hükmü kendisinden çocuğun iadesi için talepte bulunulan devletin adli veya idari makamlarınca, sözleşmeyi uygularken kendi devletinin mahkemesince verilmiş kararların sebeplerini gözönünde bulundurma imkanı vermek suretiyle takdir hakkı tanımış bulunmaktadır.

Bu madde hükmü ile, bir mahkeme tarafından verilmiş haksız bir velayet kararının, bir başka haksız eylem olan kaçırma olayını bertaraf etmesinin önlenmesi amaçlanmakta ve bu suretle, haksız olarak götürülen veya alıkonulan çocuğun haksız bir velayet kararı gerekçe gösterilerek iadesinin reddedilmesi durumunu ortadan kaldırmaktadır.

Sözleşmenin uygulanmasında, mahkeme masrafları veya kanuni danışman ve müşavirlerin iştiraki, ya da, çocuğun diğer akit tarafa iadesi sebebiyle doğacak masrafların Türkiye'ye getireceği mali külfet dikkate alınarak, 26.maddenin 3.paragrafına, mahkeme masraflarından veya kanuni danışman ve müşavirlerin katılımından doğan masraflar ile çocuğun iadesi sebebiyle doğan masrafları üstelenemeyeceği şeklinde rezerv konulmuştur.

Sözleşme 6 Bölüm altında toplam 45 maddeden ibaret bulunmaktadır.

Birinci Bölümde yer alan 1 ila 5.maddelerinde, sözleşmenin amacı ve uygulama alanı belirlenmekte ve velayet ve ziyaret hakkı kavramlarının hukuki tanımlaması yapılmaktadır.

İkinci Bölümde, "Merkezi Makamlar" başlığı altında, yer alan 6 ila 7.maddeleri, her akit devlet tarafından, bu sözleşmede öngörülen yükümlülükleri yerine getirmek üzere bir merkezi makam atanması ve bu makamların görev ve yetkileri konusundaki hükümleri,

Üçüncü Bölümde, "Çocuğun Geri Dönmesi" başlığı altında, yer alan 8 ila 20 maddeleri, sözleşme kapsamında, haksız olarak bir akit devlet ülkesinden diğer bir akit devlet ülkesine götürülen veya alıkonulan çocuğun geri dönmesini sağlamak üzere, merkezi makamlara yapılacak talebin düzenleniş ve tevdi usulleri, talebe eklenmesi gereken bilgi ve belgeler, talebin incelenme usulü ile çocuğun iadesinde izlenecek prosedür ve talebin red koşullarını,

Dördüncü Bölümde, yer alan 21.maddesi, ziyaret hakkının kullanılması ile ilgili talebin düzenleniş ve tevdi usulü ile şahsi ilişki kurulmasına yönelik gerekli şartları yerine getirmek ve muhtemel engelleri olanaklar ölçüsünde bertaraf etmek amacıyla merkezi makamlar arasında işbirliği yapılması hakkında hükümleri,

Beşinci Bölümde, "Genel Hükümler" Başlığı altında düzenlenen 22 ila 36.maddeleri, sözleşmenin uygulanmasından doğan genel veya mahkeme masrafları, adli müzaharet ve teminat, belgelerin tasdik işlemlerinden muaf tutulması yazışma ve diğer belgelerde kullanılacak dil ve işbu sözleşmenin uygulama alanına giren konularda 3 Ekim 1961 tarihli "Küçüklerin Korunması Konusunda Makamların Yetkileri ve Uygulanacak Kanuna Dair" Lahey Sözleşmesine göre önceliği ile birlikte bu sözleşmenin, haksız olarak yeri değiştirilen veya alıkonulan çocuğun geri dönmesi ya da şahsi ilişkinin kurulması ile ilgili olarak, menşe devletle talep edilen devlet arasında yürürlükte bulunan başka bir uluslararası belgeye ya da talep edilen devletin herhangi bir mevzuatına dayanma olanağını bertaraf etmeyeceği ve ayrıca sözleşmenin sadece taraf devletler arasında yürürlüğe girmesinden sonra vuku bulan haksız götürme veya alıkoyma hallerinde uygulanacağı hakkında esasları,

Altıncı Bölümde "Nihai Hükümler" başlığı altında yer alan 37 ila 45.maddeleri de, çekince konulması ve şekli ile birlikte sözleşmenin onay, kabul ve tasvibi, yürürlüğe girişi ve feshi ile ilgili usul ve işlemleri,

ihtiva etmektedir.

T/ 1111

ULUSLARARASI ÇOCUK KAÇIRMANIN HUKUKİ VEÇELERİNE DAİR
SÖZLEŞMENİN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞU HAKKINDA
KANUN TASARISI

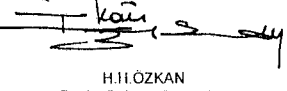
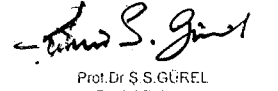
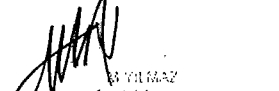
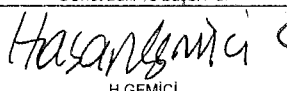
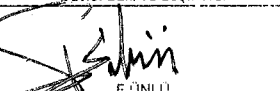
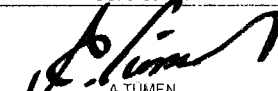
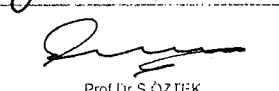
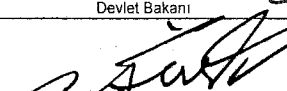
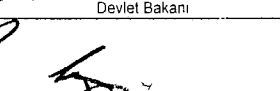
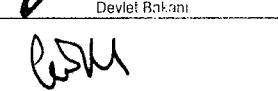
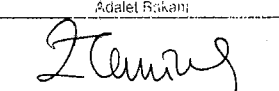
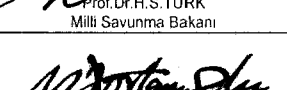
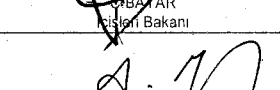
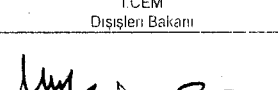
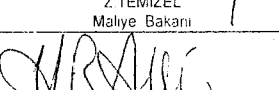
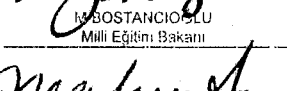
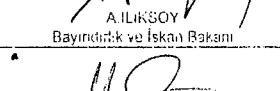
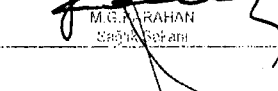
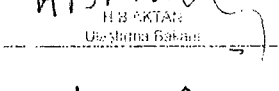
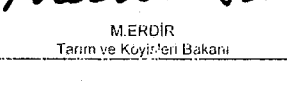
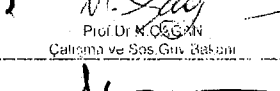
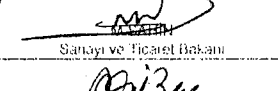
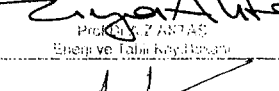
Madde 1- Hükümetimiz adına 21/1/1998 tarihinde Lahey'de imzalanan "Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukukî Veçhelerine Dair Sözleşme"nin, 26 ncı maddesinin 3 üncü paragrafına "Türkiye Cumhuriyeti, mahkeme masraflarından veya kanuni danışman ve müşavirlerin katılımından doğan masraflar ile çocuğun iadesi sebebiyle doğan masrafları üstlenmemektedir" şeklinde çekince konularak onaylanması uygun bulunmuştur.

Madde 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Bülent Ecevit

BÜLENT ECEVİT
BAŞBAKAN

 H. H. ÖZKAN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 H. ULUGBAY Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 Prof. Dr. Ş. S. GÜREL Devlet Bakanı	 B. YILMAZ Devlet Bakanı
 H. GEMİCİ Devlet Bakanı	 F. ÖNLÜ Devlet Bakanı	 A. TUMEN Devlet Bakanı	 Prof. Dr. S. ÖZTEK Adalet Bakanı
 Prof. Dr. H. S. TÜRK Millî Savunma Bakanı	 İ. BABAT Dışişleri Bakanı	 İ. CEM Dışişleri Bakanı	 Z. TEMİZEL Maliye Bakanı
 M. BOSTANCIOĞLU Millî Eğitim Bakanı	 A. İLİKSOY Bayındırlık ve İskan Bakanı	 M. G. KARAHAN Sağlık Bakanı	 H. B. AKTAŞ Ulaştırma Bakanı
 M. ERDİR Tarım ve Köylere Bakanı	 Prof. Dr. M. Ç. ÇELİK Çalışma ve Sos. Gını. Bakanı	 M. G. KARAHAN Sanayi ve Ticaret Bakanı	 Prof. Dr. Z. AKTAŞ Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
 İ. TALAY Kültür Bakanı	 A. TAN Turizm Bakanı	 A. SEZER Orman Bakanı	 F. YETKİN Çevre Bakanı

Dosya No.
101-1457

51

ULUSLARARASI ÇOCUK KAÇIRMANIN HUKUKİ VEÇELERİNE DAİR SÖZLEŞME

İşbu sözleşmeyi imzalayan Devletler,

Çocuğun çıkarının, korunmasına ilişkin meselelerde hayati bir öneme sahip olduğuna derinden inanarak,

Çocuğu, Uluslararası alanda, kanuna aykırı bir yer değiştirmenin zararlı etkilerinden korumayı ve çocuğun mutlak ikametgahı Devletine derhal dönüşünü teminat altına almak için usüller tespit etmeyi ve ziyaret hakkının korunmasını sağlamayı arzu ederek,

Bu amaçla bir sözleşme akdini kararlaştırmışlar ve aşağıdaki hükümlerde mutabık kalmışlardır:

BÖLÜM I- SÖZLEŞMENİN UYGULANMA ALANI

Madde 1

İşbu sözleşmenin amacı:

- Taraf Devletlere gayrikanuni yollardan götürülen veya alıkonan çocukların derhal geri dönmelerini sağlamak;
- Taraf bir Devletteki koruma ve ziyaret haklarına, diğer taraf Devletlerde etkili biçimde riayet ettirmek

Madde 2

Taraf Devletler, ülkelerinin sınırları içinde, Sözleşmenin amaçlarının gerçekleşmesini sağlamak üzere, uygun bütün önlemleri alırlar. Bu amaçla, en süratli usüllere başvurmakla yükümlüdürler.

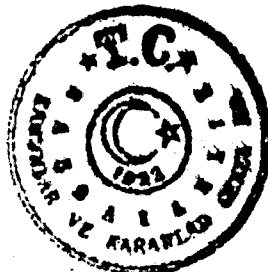
1

Madde 3

Bir çocuğun yer değiştirmesi veya geri dönmemesi:

- Çocuğun, yer değiştirmesinden veya geri dönmemesinden hemen önce mutlak ikametgahının bulunduğu Devlet kanunu tarafından, bir şahsa, müesseseye veya başka bir kuruma, tek başına veya müştereken verilen koruma hakkının ihlali şeklinde meydana geldiği taktirde; ve

1

b) Bu hak, yer değiştirme veya geri dönmeme anında tek başına veya müstereken fiili biçimde kullanılmakta veya bu olaylar meydana gelmese kullanılacak idi ise,

Kanuna aykırı addedilir.

(a) da sözkonusu edilen koruma hakkı, özellikle, kanuni bir yetkiden, adli veya idari bir karardan veya bu Devletin kanununa göre yürürlükte olan bir anlaşmadan doğabilir.

Madde 4

Sözleşme, koruma ve ziyaret haklarının ihlalinin hemen önce, mutat ikametgahı taraf Devletlerden birinde bulunan çocuklara uygulanır. Sözleşmenin uygulanması çocuk 16 yaşına geldiğinde sona erer.

Madde 5

İşbu sözleşme çerçevesinde:

a) "Koruma Hakkı" çocuğun şahsının bakımı hakkını ve özellikle ikamet yerinin tespiti hakkını ihtiva eder.

b) "Ziyaret Hakkı" çocuğun, sınırlı bir süre için, mutat ikametgahından başka bir yere götürülmesi hakkını ihtiva eder.

BÖLÜM II- MERKEZİ MAKAMLAR

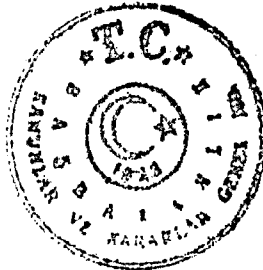
Madde 6

Her taraf Devlet, sözleşmenin kendisine yüklediği mükellefiyetleri yerine getirmekle görevli bir merkezi makam tayin eder.

Federal bir Devlet, birden fazla hukuk sisteminin yürürlükte bulunduğu bir Devlet veya özerk toprak birimlerine sahip bir Devlet, birden fazla merkezi makam tayininde ve bu makamların herbirinin yetkilerinin toprakları açısından genişliğini tayinde serbesttir. Bu yetkiden yararlanan Devlet, taleplerin bu Devlet bünyesindeki merkezi makama intikalini teminen sunulacağı yetkili merkezi makamı tayin eder.

Madde 7

Merkezi makamların, aralarında işbirliği yapmaları ve çocukların acilen geri dönmelerini sağlamak ve işbu sözleşmenin diğer amaçlarını gerçekleştirmek üzere Devletlerinin yetkili makamları arasında işbirliğini teşvik etmeleri gerekmektedir.

Özellikle, gerek doğrudan doğruya, gerek aracılardan yardımıyla;

a) Kanuna aykırı biçimde yeri değiştirilen veya alıkonan bir çocuğun bulunması;

b) Çocuk için yeni tehlikelerin veya ilgili tarafların uğrayabilecekleri zararların önlenmesini, geçici önlemler olarak veya aldırarak sağlamak;

c) Çocuğun isteyerek iadesini veya dostane bir çözümü kolaylaştırmak;

d) Faydalı görülür ise, çocuğun sosyal durumuna ilişkin bilgilerin teatisi;

e) Devletlerinin, Sözleşmenin uygulanmasına ait hakları konusunda genel bilgiler temini;

f) Çocuğun geri dönmesi ve gerektiğinde, ziyaret hakkının tesisi ile fiilen kullanılması yolunda, adli veya idari dava açılması veya bunun teşviki;

g) Gerekirse, bir avukatın katılması dahil, adli ve hukuki yardım sağlamak veya bunu kolaylaştırmak;

h) İdari alanda, gerekli ve uygun ise, çocuğun tehlikesizce dönüşünü sağlamak;

i) Sözleşmenin işleyişi konusunda karşılıklı olarak birbirlerini bilgilendirmek ve uygulanmasında muhtemelen karşılaşılabilecek engellerin olanaklar ölçüsünde kaldırılması;

için uygun tüm önlemleri almaları gerekmektedir.

BÖLÜM III- ÇOCUĞUN GERİ DÖNMESİ

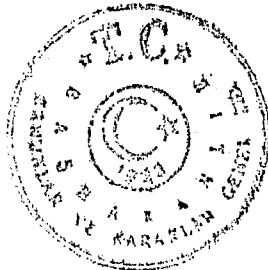
Madde 8

1

Bir çocuğun, korunma hakkı ihlal edilerek yerinin değiştirildiğini veya alıkonulduğunu ileri süren kişi, kurum veya örgüt, çocuğun geri dönmesini sağlamak üzere yardım etmeleri için gerek çocuğun mütat ikametgahı merkezi makamlarına, gerek herhangi bir başka taraf Devlet merkezi makamına başvurabilir.

Talebin:

a) Talepte bulunan kişinin, çocuğun ve çocuğu götürdüğü veya alıkoyduğu iddia eden kişinin kimliğine ilişkin bilgileri;

Madde 12

Bir çocuğun, 3. maddede belirtildiği şekilde, kanuna aykırı olarak yeri değiştirilmiş veya çocuk alıkonulmuş ve çocuğun bulunduğu taraf Devletin adli veya idari makamına müracaat anında, yer değiştirme veya alıkonulmadan itibaren bir yıldan az zaman geçmişse, müracaatta bulunulan makam, çocuğun derhal geri dönmesini emreder.

Yukarıdaki fıkra da öngörülen bir yıllık sürenin sona ermesinden sonra bile müracaatta bulunulursa, adli veya idari makamın, keza çocuğun geri dönmesini emretmesi gerekir, yeterki, çocuğun yeni çevresine intibak ettiği tespit edilmesin.

Talepte bulunulan devletin adli veya idari makamı, çocuğun başka bir Devlete götürüldüğüne inanıyor ise, davayı askıya alabilir veya çocuğun geri dönmesi talebini reddedebilir.

Madde 13

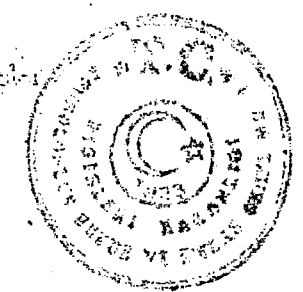
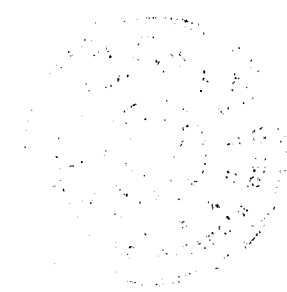
Yukarıdaki madde hükümlerine rağmen, talepte bulunulan Devletin adli veya idari makamı, geri dönmeye itiraz eden kişi, kurum veya örgüt:

a) Çocuğun şahsının bakımını üstlenmiş bulunan kişi, kurum veya örgütün, yer değiştirme veya alıkoyma döneminde koruma hakkını etkili şekilde yerine getirmediğini veya yer değiştirmeye veya alıkoymaya muvafakat etmiş olduğunu veya daha sonra kabul etmiş olduğunu veya,

b) Geri dönmesinin çocuğu fiziki veya psikolojik bir tehlikeye maruz bırakacağı veya başka bir şekilde, müsamaha edilemeyecek bir duruma düşüreceği yolunda ciddi bir risk olduğunu tesbit ederse, çocuğun geri dönmesini emretmek zorunda değildir.

Adli veya idari makam keza çocuğun, geri dönmek istemediğini ve görüşünün gözönünde bulundurulmasının uygun olacağı bir yaşa ve olgunluğa erişmiş bulunduğunu gözlerse, geri dönmesini emretmeyi reddedebilir.

Bu maddede yer alan şartların değerlendirilmesinde, adli veya idari makamların, çocuğun sosyal durumuna ilişkin bilgileri, merkezi makam veya çocuğun mutlak ikametgahi devletin diğer herhangi bir yetkili makamı tarafından sağlanan bilgileri gözönünde bulundurması gereklidir.

Madde 14

Talepte bulunulan Devletin adli veya idari makamı, 3. madde çerçevesinde kanuna aykırı bir yer değiştirme veya geri dönmeme halinin mevcudiyetini belirlemek amacıyla, çocuğun mutat ikametgahı Devletindeki hukuku ve tanınmış veya tanınmamış kararları, bu hukukun kanıtını veya ayrıca uygulanabilir yabancı kararların tanınmasına ilişkin belirli usulleri doğrudan doğruya gözönünde bulundurabilir.

Madde 15

Taraf bir Devletin adli veya idari makamları, çocuğun dönmesini emretmeden önce, müracaatçı tarafından, yer değiştirme veya geri dönmemenin, sözleşmenin 3. maddesi çerçevesinde kanuna aykırılığını tespit eden, çocuğun mutat ikametgahı makamlarından muta bir kararın veya belgenin istihsalini, söz konusu karar veya belgenin bu Devlette sağlanmasının mümkün olacağı ölçüsünde, isteyebilirler. Taraf Devletlerin merkezi makamları, böyle bir karar veya belgenin sağlanması için müracaat sahibine olanaklar ölçüsünde yardım ederler.

Madde 16

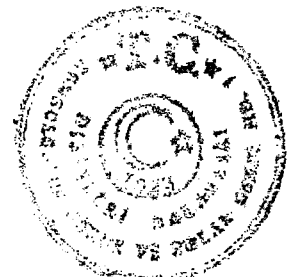
Bir çocuğun, 3. madde çerçevesinde, kanuna aykırı olarak yer değiştirdiği veya geri dönmediğinden, haberdar edilmesini müteakip, çocuğun götürüldüğü veya alıkonulduğu taraf Devletin adli veya idari makamları, çocuğun geri dönmesi konusunda işbu sözleşmedeki şartların bir araya gelmediği tespit edilinceye kadar veya sözleşme uyarınca bir talepte bulunulmadan makul bir süre geçinceye kadar, koruma hakkının esasına ilişkin karar veremezler.

Madde 17

Talepte bulunulan Devlette korumaya ilişkin bir kararın verilmiş veya tanınabilir olması, çocuğun işbu sözleşme hükümleri çerçevesinde geri gönderilmesinin reddini haklı göstermez, fakat, talepte bulunulan Devlet adli veya idari makamları, bu kararın sözleşmenin uygulanma alanına girebilecek nedenlerini gözönünde bulundurabilirler.

Madde 18

Bu bölüm hükümleri, adli veya idari makamın, çocuğun geri dönmesinin her an emretmek hakkını sınırlamaz.

Madde 19

Sözleşme çerçevesinde verilen, çocuğun geri dönmesine ilişkin bir karar, koruma hakkının esasını etkilemez.

Madde 20

Çocuğun, 12. madde hükümleri uyarınca geri dönmesi, talepte bulunulan Devletin insan haklarının korunması ve temel hürriyetlerine ilişkin ilkeleri izin vermiyor ise, reddedilebilir.

BÖLÜM IV- ZİYARET HAKKI

Madde 21

Ziyaret hakkının tesisi veya korunması amaçlı bir talep, taraf bir Devletin merkezi makamına, çocuğun geri dönüşünü amaçlayan bir talep ile aynı şekiller içinde yapılabilir.

Merkezi makamlar, ziyaret hakkının rahatça kullanılması ve bu hakkın kullanılmasının tabi olabileceği tüm şartların yerine getirilmesi ve ziyaret hakkına karşı muhtemel engellerin olanaklar ölçüsünde kaldırılması yolunda 7. maddede yer alan işbirliği yükümlülükleri ile bağlıdırlar.

Merkezi makamlar, ziyaret hakkını organize etmek veya bu hakkı ve tabi olabileceği şartları korumak amacıyla kanuni bir süreci gerek doğrudan doğruya gerek aracılar ile başlatabilir veya teşvik edebilirler.

BÖLÜM V- GENEL HÜKÜMLER

Madde 22

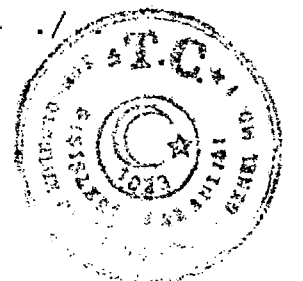
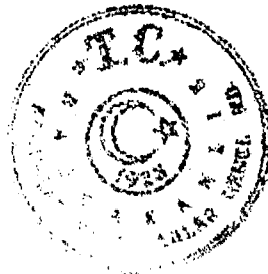
Sözleşmede bahsi geçen hukuki ve idari davalar çerçevesinde, her ne isimle olursa olsun, genel masrafların ve mahkeme masraflarının ödenmesini garanti için, hiçbir kefalet ve depozito istenemez.

Madde 23

Sözleşme çerçevesinde hiçbir tastik veya benzeri formalite gerekli değildir.

Madde 24

Tüm talep, yazışma ve diğer belgeler, talepte bulunulan Devlet merkezi makamına kendi orjinal dilinde gönderilir ve buna, talepte bulunulan devletin resmi dili veya dillerinde bir tercüme veya bu tercümenin yapılması güç ise, Fransızca veya İngilizce bir tercüme eklenir.

Bununla beraber, taraf bir Devlet, 42. maddede öngörülen çekinceyi ileri sürerek, kendi merkezi makamına gönderilecek talep, yazışma ve diğer belgelerde gerek Fransızca, gerek İngilizce'nin kullanılmasına karşı çıkabilir.

Madde 25

Taraf bir Devletin vatandaşları ve mutaden bu Devlette ikamet eden şahıslar, sözleşmenin uygulanması ile ilgili bütün konularda başka bir Devlette, bu başka Devlet vatandaşı olarak ve orada mutaden ikamet ediyorlarsa tabi olacakları ile aynı şartlarla hukuki ve adli müzahereteye hak sahibidirler.

Madde 26

Her merkezi makam sözleşmeyi uygularken kendi masraflarını karşılar.

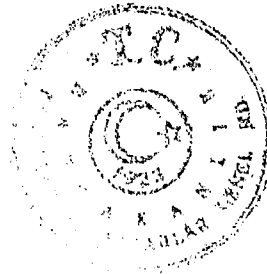
Taraf Devletlerin merkezi makamı ve diğer kamu servisleri, sözleşmenin uygulanması çerçevesinde vaki taleplerle ilgili olarak hiçbir masraf isteyemezler. Özellikle, müracaatçıdan, dava masrafları veya icabında bir avukatın davaya katılmasının gerektireceği masrafları isteyemezler. Ancak, çocuğun geri dönüşüne bağlı olarak yapılan veya yapılabilecek işlemlerin yarattığı masrafların ödenmesini isteyebilirler.

Bununla beraber, taraf bir Devlet, 42. maddede öngörülen çekinceyi belirterek, yukarıdaki fıkrada yer alan, bir avukatın veya hukuk müşavirinin katılmasına veya dava masraflarına bağlı giderleri, bunları kendi adli ve hukuki sistemi tarafından karşılandığı ölçüde, ödemekle yükümlü bulunduğunu beyan edebilir.

Adli veya idari makam, çocuğun dönüşünü emrederken veya sözleşme çerçevesinde ziyaret hakkı konusunda karar verirken, gerektiğinde, talep eden ve adına yapılan bütün masrafları, özellikle, talep edenin seyahat masraflarını, adli temsil masraflarını ve çocuğun dönüş masraflarını ve çocuğun bulunduğu yerin tespiti için yapılan bütün masrafları, çocuğa yer değiştirten veya alıkoyan veya ziyaret hakkının kullanılmasını önleyen kişiye yükleyebilir.

Madde 27-

Sözleşmenin gerekli gördüğü şartların yerine getirilmediğinin veya talebin haklı olmadığına açıklıkla görülmesi halinde, merkezi makam böyle bir talebi kabul etmek zorunda değildir. Bu durumda, red sebeplerini talep edene veya icabında talebi kendisine iletmış olan merkezi makama bildirir.

Madde 28

Merkezi makam, talebe, kendisine talep eden adına hareket etme veya adına hareket etmekle yetkilendirilen bir temsilci tayin etme yetkisi veren yazılı bir müsaadenin eklenmesini isteyebilir.

Madde 29

Sözleşme, koruma hakkının veya ziyaret hakkının, 3. veya 21. maddelere göre ihlal edildiğini öne süren şahıs kurum veya örgütün, sözleşme hükümlerine bağlı olarak veya olmayarak, taraf Devletlerin adli veya idari makamlarına müracaat etme serbestisine engel teşkil etmez.

Madde 30

Merkezi makama veya taraf bir Devletin adli veya idari makamlarına sözleşme uyarınca, doğrudan doğruya sunulan talepler ile bunlara eklenen veya bir merkezi makam tarafından sağlanan tüm belge ve bilgiler, taraf Devletlerin mahkemeleri veya idari makamları nezdinde geçerlidir.

Madde 31

Çocukların korunması konusunda farklı toprak birimlerinde uygulanabilen iki veya birkaç hukuk sistemi tanıyan bir Devlet açısından:

a) Bu Devlette mutat ikametgah terimine atıftan, bu Devletin bir toprak birimindeki mutat ikametgah anlaşılır.

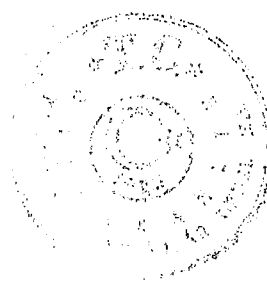
b) Mutat ikametgah Devleti kanununa atıftan, çocuğun mutat ikametgahının bulunduğu toprak biriminin kanunu anlaşılır.

Madde 32

Çocukların korunması konusunda, çeşitli şahıs kategorilerine uygulanabilen iki veya daha fazla hukuk sistemi tanıyan bir Devlet açısından, bu Devletin kanununa atıftan, bu Devlet kanunu tarafından belirlenen hukuk sistemi anlaşılır.

Madde 33

Çeşitli toprak birimlerinin, çocukların korunması konusunda kendi hukuk kurallarına sahip olduğu bir Devlet, hukuk sistemi birleştirilmiş bir Devlet uygulamak zorunda değil ise, sözleşmeyi uygulamak zorunda değildir.

Madde 34

Sözleşmenin, iki sözleşmeye de taraf Devletler arasında, uygulama alanına giren konularda, "küçüklerin korunması konusunda makamların yetkileri ve uygulanacak kanuna dair 5.Ekim 1961 sözleşmesi" ne göre önceliği vardır. Ayrıca, sözleşme, kanuna aykırı olarak yeri değiştirilen veya alıkonan çocuğun geri dönmesi veya ziyaret hakkının organize edilmesi için menşe Devleti ve talepte bulunan Devleti bağlayan başka bir uluslararası belgenin, keza, talepte bulunulan Devletin başka bir kanununun ileri sürülmesini engellemez.

Madde 35

Sözleşme, taraf Devletler arasında sadece, bu Devletlerde yürürlüğe girmesinden sonra meydana gelen kaçırma veya kanuna aykırı olarak geri dönmeme hallerine uygulanır.

39. ve 40. maddeler uyarınca bir beyanda bulunulmuş ise, yukarıdaki fıkrada taraf Devlete yapılan atıf, sözleşmenin uygulandığı toprak birimin veya birimlerini kasteder.

Madde 36

Sözleşme, iki veya daha fazla taraf Devletin, çocuğun, geri dönmesinin sebep olabileceği kısıtlamaları önlemek üzere, sözleşmenin, bu gibi kısıtlamalar meydana getirebilecek maddelerinin yok hükmünde sayılması hususunda anlaşmalarına engel teşkil etmez.

BÖLÜM VI- NİHAİ HÜKÜMLER

Madde 37

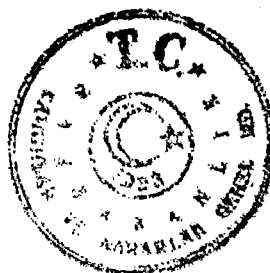
Sözleşme, Lahey Uluslararası Hususi Hukuk Konferansının Ondördüncü toplantısına Üye Devletlerin imzasına açıktır.

Sözleşme onaylanır, kabul edilir veya tasvip edilir ve onay, kabul veya tasvik belgeleri Hollanda Krallığı Dışişleri Bakanlığına tevdi edilir.

Madde 38

Her diğer Devlet sözleşmeye katılabilir.

Katılma belgesi Hollanda Krallığı Dışişleri Bakanlığına tevdi edilir.

Sözleşme, katılan Devlet için, katılma belgesinin tevdiinden sonraki üçüncü ayın ilk günü yürürlüğe girer. Katılma sadece, katılan Devletle, bu katılmayı kabul etmiş olduğunu beyan eden taraf Devletler arasındaki ilişkilerde geçerli olur. Böyle bir beyanın, katılmayı muteakip, onaylayan, kabul eden veya tasvip eden Üye Devletler tarafından da yapılması gerekir. Söz konusu beyan Hollanda Krallığı Dışişleri Bakanlığına tevdi edilir. Hollanda Krallığı Dışişleri Bakanlığı, onaylı bir örneği, taraf Devletlerin her birine, diplomatik yoldan gönderir.

Sözleşme, katılan Devlet ile bu katılmayı kabul ettiğini beyan eden Devlet arasında, kabul beyanının tevdiinden sonraki üçüncü ayın ilk günü yürürlüğe girer.

Madde 39

Devletler, imza, onay, kabul, tasvip veya katılma anında, sözleşmenin, uluslararası alanda temsil ettiği toprakların tümünü veya bunların birini veya birkaçını kapsadığını beyan edebilirler. Söz konusu beyan, bu Devlet için, yürürlüğe girdiği an, geçerlilik kazanır.

Söz konusu beyan ve metneakip teşmiller Hollanda Krallığı Dışişleri Bakanlığına tebliğ edilir.

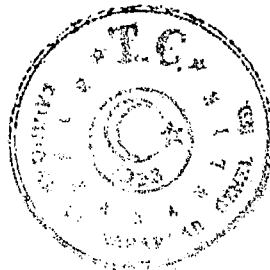
Madde 40

Bu sözleşmenin düzenlediği konulara uygulanan iki veya daha fazla toprak birimine sahip bir taraf Devlet, imza, onay, kabul, tasvip veya katılma anında, işbu sözleşmenin tüm toprak birimlerine veya sadece birine veya birkaçına uygulanacağını beyan edebilir ve her an, yeni bir beyanda bulunmak suretiyle bu beyanını tadil edebilir.

Bu beyanlar Hollanda Krallığı Dışişleri Bakanlığına tebliğ edilir ve sözleşmenin uygulanacağı toprak birimleri sarahaten belirtilir.

Madde 41

Taraf bir Devletin, yürütme, adli ve yasama sistemlerinin, bu Devletin merkezi ve diğer makamları arasında paylaşıldığı bir hükümet sistemine sahip olması halinde, sözleşmenin imzası, onayı, kabulü veya tasvibi veya sözleşmeye katılma veya 40. madde uyarınca yapılan beyan, bu Devlet iç yetki paylaşımı açısından hiçbir sonuç getirmez.

Madde 42

Taraf Devletler, en geç, onay, kabul, tasvip veya katılma anında, veya 39. ve 40. maddelere göre yapılan beyan anında, 24. madde ile 26. madde 3. fıkrada öngörülen çekincelerden birini veya her ikisini koyabilirler. Başka hiçbir çekince kabul edilmez.

Taraf Devletler, koydukları çekinceyi her an geri çekebilirler. Geri çekme Hollanda Krallığı Dışişleri Bakanlığına tebliğ edilebilir.

Çekince, yukarıdaki fıkrada sözü edilen tebliğden sonraki üçüncü ayın ilk günü geçerliliğini kaybeder.

Madde 43

Sözleşme, 37 ve 38. maddelerde öngörülen, Üçüncü onay, kabul, tasvip veya katılma belgesinin tevdiinden sonraki üçüncü ayın ilk günü yürürlüğe girer.

Müteakiben sözleşme,

1- Daha sonra onaylayan, kabul eden, tasvip eden veya katılan Devletler için, onay, kabul, tasvip veya katılma belgesinin tevdiinden sonraki üçüncü ayın ilk günü;

2- Sözleşmenin, 39. ve 40. maddeler uyarınca teşmil edildiği topraklar veya toprak birimleri için, sözkonusu maddelerde öngörülen tebliğden sonraki üçüncü ayın ilk günü;

yürürlüğe girer.

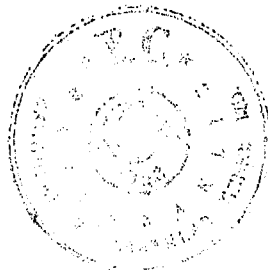
Madde 44

Sözleşme, 43. madde, 1. fıkra uyarınca yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, daha sonra onaylayan, kabul eden veya tasvip eden veya katılan Devletleri de kapsamak üzere beş yıllıktır.

Sözleşme, fesih hariç, zımmî olarak beş yıldan beş yıla yenilenir.

Fesih, beş yıllık sürenin sona ermesinden en az altı ay önce Hollanda Krallığı Dışişleri Bakanlığına tebliğ edilir. Fesih, sözleşmenin uygulandığı toprakların veya toprak birimlerinin bazıları ile sınırlı olabilir.

Fesih, sadece tebliğ eden Devlet için geçerlidir. Sözleşme diğer taraf Devletler için yürürlükte kalır.

Madde 45

Hollanda Krallığı Dışişleri Bakanlığı, Konferans Üyesi Devletlere ve 38. madde hükümleri uyarınca katılan devletlere:

- 1- 37. maddede öngörülen, imza, onay, kabul ve tasvipleri;
 - 2- 38. maddede öngörülen katılmaları;
 - 3- Sözleşmenin 43. madde hükümleri uyarınca yürürlüğe gireceği tarihleri;
 - 4- 39. maddede öngörülen teşmilleri;
 - 5- 38 ve 40. maddelerde yeralan beyanları;
 - 6- 24. maddede ve 26. maddenin 3. fıkrasında öngörülen çekinceleri ve 42. maddede öngörülen çekince geri çekmelerini;
 - 7- 44. maddede öngörülen fesihleri;
- tebliğ eder.

İşbu sözleşmeyi, aşağıda imzası bulunan, usulüne uygun şekilde yetkilendirilenler imzalamışlardır.

Lahey'de 25 Ekim 1980'de, her iki metin aynı şekilde geçerli olmak üzere, Fransızca ve İngilizce olarak, Hollanda Hükümeti arşivlerine teslim edilecek ve onaylı bir örneği, diplomatik yoldan Lahey Uluslararası Hususi Hukuk Konferansı Ondördüncü Toplantısı Üyesi Devletlere tevdi edilecek tek bir nüsha olarak tanzim edilmiştir.

